

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2012. gada 18. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 98/59/EK — Darba ņēmēju aizsardzība — Kolektīvā atļaišana — Piemērošanas joma — Amerikāņu militārās bāzes slēgšana — Darbinieku informēšana un konsultēšanās — Pienākuma konsultēties sākšanās brīdis — Tiesas kompetences neesamība

Lieta C-583/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 6. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 13. decembrī, tiesvedībā

United States of America

pret

Christine Nolan.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētājas pienākumus, tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 18. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *C. Nolan* vārdā — *M. Mullins*, QC, un *M. De Savognani*, barrister,

— Eiropas Komisijas vārdā — *J. Enegren*, pārstāvis,

— EBTA Uzraudzības iestādes vārdā — *F. Cloarec* un *X. Lewis*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 22. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda — angļu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvas 98/59/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu (OV L 225, 16. lpp.) 2. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp Amerikas Savienotajām Valstīm un *C. Nolan*, Apvienotajā Karalistē izvietotas amerikāņu militārās bāzes civilo darbinieci, par pienākumu konsultēties ar personālu pirms atlaišanas, kas noteikts saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesisko regulējumu, ar kuru īstenota Direktīva 98/59.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Saskaņā ar Direktīvas 98/59 preambulas trešo un ceturto apsvērumu:
  - “3) [...] neraugoties uz pieaugošo konvergenci, vēl aizvien saglabājušās atšķirības starp dalībvalstīs spēkā esošajiem nosacījumiem attiecībā uz šādu atlaišanu praktiskajiem priekšdarbiem, norises kārtību un pasākumiem, kas darba ņēmējiem atvieglotu atlaišanas sekas;
  - 4) [...] šīs atšķirības var tieši ietekmēt iekšējā tirgus darbību.”
- 4 Šīs direktīvas preambulas sestajā apsvērumā ir norādīts:

“Eiropas Sociālā harta, ko pieņēma 11 dalībvalstu vai to valdību vadītāji Eiropas Padomes 1989. gada 9. decembra sanāksmē Strasbūrā, *inter alia*, tās 7. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā [...] nosaka:

“7. Iekšējā tirgus izveidei jāved pie darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanās Eiropas Kopienā [...]”

[..]”
- 5 Saskaņā ar Direktīvas 98/59 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu tā neattiecas uz darba ņēmējiem, kas nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs vai valsts uzņēmumos, vai – dalībvalstīs, kur šāds jēdziens nav pazīstams, – tiem līdzvērtīgās iestādēs.
- 6 Šīs direktīvas 2. pantā ir noteikts:
  - “1. Ja darba devējs nolēmis veikt kolektīvu atlaišanu, tas laikus uzsāk konsultācijas ar darba ņēmēju pārstāvjiem, lai panāktu vienošanos.
  2. Šīs konsultācijas aptver vismaz veidus un līdzekļus, kā izvairīties no kolektīvās atlaišanas vai samazināt atlaižamo darba ņēmēju skaitu un kā mazināt atlaišanas sekas, izmantojot sociālās garantijas, kas, *inter alia*, vērstas uz palīdzību jauna darba atrašanā vai atlaisto darba ņēmēju pārkvalificēšanos.

[..]

3. Lai darba ņēmēju pārstāvji spētu sagatavot konstruktīvus priekšlikumus, darba devēji konsultēšanās gaitā laicīgi:

- a) sniedz visu attiecīgo informāciju un
- b) katrā gadījumā rakstiski paziņo par to:
  - i) kādi ir paredzētās atlaišanas iemesli;
  - ii) to darba ņēmēju kategoriju skait[u], ko plānots atlaist;
  - iii) to darba ņēmēju skait[u] un kategorijas, ko parasti nodarbina;
  - iv) cik ilgā laikposmā plānots veikt atlaišanu;
  - v) kādi ir atlaižamo darba ņēmēju atlasei piedāvātie kritēriji, ciktāl valsts tiesību akti un/vai prakse pilnvaro darba devēju par to lemt;
  - vi) pēc kādas metodes tiks aprēķināti atlaišanas pabalsti, ja tie atšķiras no tiem, kas izriet no valsts tiesību aktiem un/vai prakses.

[..]”

7 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Darba devējs rakstiski paziņo kompetentajai valsts iestādei par plānoto kolektīvo atlaišanu.

[..]

Šis paziņojums ietver to visu informāciju, kas attiecas uz plānoto kolektīvo atlaišanu un konsultāciju ar darba ņēmēju pārstāvjiem saskaņā ar 2. pantu, un jo īpaši, kādi ir atlaišanas iemesli, cik darba ņēmēju[..] plānots atlaist, cik darba ņēmēju[..] parasti nodarbina un cik ilgā laikposmā plānots veikt atlaišanu.

[..]”

8 Direktīvas 98/59 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Plānotā kolektīvā atlaišana, par kuru paziņots kompetentajai valsts iestādei, sākas ne agrāk kā 30 dienas pēc 3. panta 1. punktā minētās izziņošanas un neskarot noteikumus, kas reglamentē indivīda tiesības saistībā ar brīdinājumu par atlaišanu.

Dalībvalstis var pilnvarot kompetento valsts iestādi samazināt šajā punktā paredzēto laikposmu.”

9 Saskaņā ar šīs direktīvas 5. pantu tā neietekmē dalībvalstu tiesības piemērot vai pieņemt normatīvus un administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmējiem, vai veicināt vai pieļaut darba ņēmējiem labvēlīgāku koplīgumu piemērošanu.

Apvienotās Karalistes tiesības

10 Apvienotajā Karalistē tiek uzskatīts, ka Direktīva 98/59 ir transponēta ar *Trade Union and Labour Relations (Consolidation) Act 1992* [1992. gada (konsolidētais) Arodbiedrību un darba attiecību likums] (turpmāk tekstā – “1992. gada likums”).

11 Šī likuma 188. pantā par pienākumu konsultēties ir paredzēts:

“1. Ja darba devējs 90 dienu vai īsākā laikā vienā uzņēmumā ir paredzējis atlaist 20 vai vairāk darba ņēmējus, darba devējam par šo atlaišanu jākonsultējas ar visām personām, kas likumīgi pārstāv jebkuras personas, kuras var skart ierosinātā atlaišana vai pasākumi, kas tiek noteikti saistībā ar šo atlaišanu.

1.a Konsultēšanās jāsāk laicīgi un katrā ziņā:

- a) ja darba devējs ir paredzējis atlaist 100 vai vairāk darba ņēmējus atbilstoši 1. punktā minētajam – vismaz 90 dienas, un
- b) vismaz 30 dienas,

pirms pirmā atlaišana stājas spēkā.

[..]

2. Konsultēšanās ietver konsultēšanos par to, kā:

- a) izvairīties no atlaišanas,
- b) samazināt atlaižamo darba ņēmēju skaitu un
- c) mazināt atlaišanas sekas,

un darba devējs to veic ar mērķi panākt vienošanos ar darba ņēmēju pārstāvjiem.

[..]

[..]

4. Konsultēšanās mērķiem darba devējs darba ņēmēju pārstāvjiem rakstveidā paziņo:

- a) savu priekšlikumu iemeslus,
- b) to darba ņēmēju skaitu un aprakstu, kurus ir paredzēts atlaist,
- c) kopējo šī darba devēja attiecīgajā uzņēmumā nodarbināto to darba ņēmēju skaitu, kas atbilst šim aprakstam,
- d) piedāvāto metodi atlaižamo darba ņēmēju izvēlei,
- e) piedāvāto metodi atlaišanas īstenošanai, pienācīgi ņemot vērā jebkādu procedūru, par kuru ir vienošanās, tostarp laika posmu, kādā atlaišana ir īstenojama, un
- f) piedāvāto metodi, lai aprēķinātu atlaišanas pabalstu (kas izmaksājams citādi, nevis atbilstoši pienākumiem, kas noteikti ar jebkādu normatīvu aktu vai saskaņā ar to) darba ņēmējiem, kuri var tikt atlaisti.

[..]

7. Ja atsevišķā gadījumā pastāv īpaši apstākļi, kuru dēļ darba devējam saprātīgu iemeslu dēļ nav iespējams ievērot 1.a, 2. un 4. punktā paredzētās prasības, viņam cik vien iespējams ir jāveic visas darbības minētās prasības ievērošanai, ciktāl tas ir saprātīgā mērā praktiski šādos apstākļos. [..]”

Pamattiesvedība un prejudiciālais jautājums

- 12 Amerikāņu militārajā bāzē *Reserved Storage Activity* (turpmāk tekstā – “RSA militārā bāze”), kas atradās Haitā [*Hythe*] (Apvienotā Karaliste) un kurā tika laboti ūdens transporta līdzekļi un citas iekārtas, bija nodarbināti aptuveni 200 civilie darbinieki. Šo personālu pārstāvēja *Local National Executive Council* [Vietējā valsts izpildpadome].
- 13 Pēc audita, kurš 2006. gada sākumā tika veikts par šīs militārās bāzes darbību, 2006. gada 13. martā tika izdots ziņojums, no kura izrietēja, ka ir pieņemts lēmums par minētās bāzes slēgšanu. Šajā lēmumā, kuru Amerikas Savienotajās Valstīs bija pieņēmis *Secretary of the US Army* [ASV armijas valsts sekretārs] un apstiprinājis *Secretary of Defense* (aizsardzības valsts sekretārs), bija paredzēts, ka RSA militārās bāzes darbība tiks izbeigta 2006. gada septembra beigās.
- 14 2006. gada aprīļa sākumā Amerikas valsts iestādes minēto lēmumu neoficiāli darīja zināmu Apvienotās Karalistes militārajām iestādēm. Par RSA militārās bāzes slēgšanu ar masu mediju starpniecību publiski tika paziņots 2006. gada 21. aprīlī. 2006. gada 9. maijā Apvienotās Karalistes valdība oficiāli tika informēta par to, ka šī bāze tai tiks atdota 2006. gada 30. septembrī.
- 15 2006. gada jūnijā Amerikas valsts iestādes *Local National Executive Council* pārstāvjiem iesniedza ziņojumu, norādot, ka ir jāatlaiž visi minētās bāzes personāla locekļi. 2006. gada 14. jūnija sanāksmes laikā Amerikas valsts iestādes šai pārstāvības iestādei norādīja, ka viņi par konsultāciju sākuma datumu uzskata 2006. gada 5. jūniju.
- 16 Oficiālais lēmums par darba līgumu izbeigšanu tika pieņemts amerikāņu armijas Eiropas ģenerālštābā (*USAEUR*), kas atrodas Manheimā (Vācija). Brīdinājumi par atlaišanu tika nosūtīti 2006. gada 30. jūnijā, kā darba tiesisko attiecību beigu datumu norādot 2006. gada 29. vai 30. septembri.
- 17 *C. Nolan* uzsāka tiesvedību pret Amerikas Savienotajām Valstīm *Southampton Employment Tribunal* [Sauthamptonas Darba tiesā], norādot, ka tās nav konsultējušās ar personāla pārstāvjiem. Ar spriedumu par atbildību (“liability judgment”) šī tiesa konstatēja trūkumus attiecībā uz konsultēšanos ar minētajiem pārstāvjiem un apmierināja *C. Nolan* prasību. Ar spriedumu par atlīdzinājumu (“remedy judgment”) minētā tiesa noteica aizsardzības pasākumu, kas attiecas uz visām personām, kuras 2006. gada 29. jūnijā bija Apvienotās Karalistes pastāvīgie iedzīvotāji un RSA militārās bāzes civilā personāla locekļi.
- 18 Amerikas Savienotās Valstis iesniedza apelācijas sūdzību *Employment Appeal Tribunal* [Darba lietu apelācijas tiesa], kura būtībā apstiprināja pirmās instances nolējumus.
- 19 Amerikas Savienotās Valstis vērsās *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)*, kura, uzskatot, ka tai nolēmuma pieņemšanai ir nepieciešama Direktīvas 98/59 noteikumu interpretācija, nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai darba devēja pienākums konsultēties par kolektīvo atlaišanu atbilstoši Direktīvai 98/59 rodas [...] brīdī, kad darba devējs paredz, bet vēl nav pieņēmis stratēģisku vai operatīvu lēmumu, kas paredzami vai neizbēgami radīs kolektīvu atlaišanu, vai [...] tikai brīdī, kad šāds lēmums ir faktiski pieņemts un darba devējs tad plāno veikt no tā izrietošo atlaišanu?”

Par Tiesas kompetenci

Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 20 Tiesa lūdza lietas dalībniekiem pamattiesvedībā, Apvienotās Karalistes valdībai, Eiropas Komisijai un EBTA Uzraudzības iestādei rakstveidā paust savu viedokli par to, vai tādai atļaišanai, kāda tiek aplūkota pamatlietā, ar kuru tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības starp Apvienotās Karalistes pastāvīgo iedzīvotāju un trešo valsti, šajā gadījumā – Amerikas Savienotajām Valstīm, ir piemērojama Direktīva 98/59, īpaši ņemot vērā tās 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- 21 Atbildot uz šo jautājumu, *C. Nolan* norāda, ka Apvienotā Karaliste, transponējot Direktīvu 98/59, valsts tiesiskajā regulējumā, ar kuru ir transponēta [ši direktīva], ir iekļāvusi darba ņēmējus, kurus nodarbina ārvalstis, tostarp Amerikas Savienotās Valstis. Tādējādi šiem darba ņēmējiem esot piemērojams šis valsts tiesiskais regulējums neatkarīgi no tā, vai viņi ir pieskaitāmi darba ņēmēju kategorijai, kuri ar Direktīvas 98/59 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir izslēgti no tās piemērošanas jomas.
- 22 *C. Nolan*, atsaucoties uz 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā *C-28/95 Leur-Bloem (Recueil, I-4161. lpp.)* un 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā *C-43/00 Andersen og Jensen (Recueil, I-379. lpp.)*, uzskata, ka, ņemot vērā, ka Apvienotās Karalistes likumdevējs, transponējot šo direktīvu valsts tiesībās, ir izvēlēies pielīdzināt savu valsts tiesisko regulējumu Savienības tiesībām, Tiesai ir kompetence interpretēt Direktīvu 98/59, pat ja šo situāciju Savienības tiesības tieši neregulē.
- 23 *C. Nolan* atgādina, ka pamatlietas jutīgos aspektus ir atzinušas valsts tiesas, ka Amerikas Savienotās Valstis nav atsaukušās uz to kā valsts, kuras darbības nevar tikt apstrīdētas tiesā, imunitāti un ka tās nav atsaukušās uz aizsardzības “īpašajiem apstākļiem” 1992. gada likuma 188. panta 7. punkta izpratnē. Pakārtoti viņa piebilst, ka viņas darba tiesiskās attiecībās nekādā gadījumā nav izslēgtas no Direktīvas 98/59 piemērošanas jomas, jo viņu nav nodarbinājusi “valsts pārvaldes iestāde vai valsts uzņēmums” un pamattiesvedībā nekad neesot ticis apgalvots, ka tas tā būtu.
- 24 Amerikas Savienotās Valstis norāda, pirmkārt, ka saskaņā ar Direktīvas 98/59 preambulas ceturto un sesto apsvērumu tā attiecas uz iekšējā tirgus darbību un, otrkārt, ka no šīs direktīvas 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta skaidri izriet, ka tā neattiecas uz visiem atļaišanas gadījumiem. Tās uzskata, ka Direktīvas 98/59 vai valsts tiesiskā regulējuma, ar kuru transponēta šī direktīva, piemērošana pamatlietā neatbilstot skaidrajam minētās direktīvas formulējumam, kā arī starptautisko publisko tiesību principiem, tostarp *jus imperii* principam un “valstu pieklājības” (“comity of nations”) principam.
- 25 Tādējādi Amerikas Savienotās Valstis uzskata, ka tādai atļaišanai, kāda tiek aplūkota pamatlietā, ņemot vērā, ka šīs atļaišanas pamatā ir stratēģisks lēmums par militārās bāzes slēgšanu, kuru ir pieņēmusi suverēna valsts, nav piemērojama Direktīva 98/59.
- 26 Komisija apšaubā Direktīvas 98/59 piemērojamību šajā gadījumā, jo *C. Nolan* darba devējs bija Amerikas Savienoto Valstu armija – suverēnas valsts struktūrvienība. Tomēr tā norāda, ka militārās bāzes slēgšanai attiecībā uz tās civilo personālu var būt tādas pašas sekas kā lēmumam slēgt komercuzņēmumu.
- 27 Komisija uzskata, ka darba ņēmēju tiesību aizsardzības jomā, ievērojot intereses veidot vienotu pieeju, Direktīva 98/59 un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējdarbību vai uzņēmumu vai uzņēmējdarbību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 82, 16. lpp.) būtu jāinterpretē tādējādi, ka tām ir vienādas piemērošanas jomas. Atsaucoties uz Direktīvas 2001/23, ar kuru tiek atcelta Padomes 1977. gada 14. februāra Direktīva 77/187/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējdarbību vai uzņēmumu vai

uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 61, 26. lpp.), 1. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 2011. gada 6. septembra spriedumu lietā C-108/10 *Scattolon* (Krājums, I-7491. lpp., 56. un 57. punkts), Komisija norāda, ka gan Direktīva 98/59, gan Direktīva 2001/23 ir piemērojamas valsts uzņēmumiem, kas iesaistīti saimnieciskā darbībā, savukārt tās nav piemērojamas valsts pārvaldes iestāžu veiktai administratīvai pārkārtošanai, nedz arī administratīvo funkciju pārdalei starp valsts pārvaldes iestādēm.

- 28 Komisija norāda, ka Amerikas Savienotās Valstis nolēma slēgt RSA militāro bāzi un atlaist vietējo civilo personālu, kurš tajā strādāja, galvenokārt stratēģisku iemeslu dēļ. Tā kā šī atļaušana ir valsts iestādes darbība, kuras pamatā ir administratīva pārkārtošana, tā uzskata, ka Direktīvā 98/59 paredzēto aizsardzību nav iespējams paplašināt uz attiecīgajiem darbiniekiem, pat ja varētu tikt uzskatīts, ka viņi veica saimniecisku darbību. No tā Komisija secina, ka pamatlietā aplūkojamajai atļaušanai Direktīva 98/59 nav piemērojama.
- 29 EBTA Uzraudzības iestāde norāda, ka *Employment Appeal Tribunal* uzskatīja, ka Apvienotā Karaliste ir izvēlējusies transponēt Direktīvu 98/59, [no tās piemērošanas jomas] neizslēdzot darba ņēmējus, kuri tiek nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs vai valsts uzņēmumos, kas norādīti šīs direktīvas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un atgādina, ka lielu skaitu lietu par tiesisko regulējumu, ar kuru transponēta minētā direktīva, ir ierosinājušas arodbiedrības, kuras pārstāv darba ņēmējus, kuri ir nodarbināti administrācijā vai valsts uzņēmumos. EBTA Uzraudzības iestāde piebilst, ka iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka advokāts, kurš pārstāv Amerikas Savienotās Valstis, ir piekritis, ka Direktīvas 98/59 piemērošanas jomas ierobežojums, kas ir paredzēts tās 1. panta 2. punktā, neattiecas uz darba ņēmējiem, kurus nodarbina suverēna ārvalsts.
- 30 EBTA Uzraudzības iestāde uzskata, ka Direktīvas 98/59 1. panta 2. punktu ir iespējams saprast tādējādi, ka tajā atsauce ir sniegta tikai uz dalībvalstu valsts pārvaldes iestādēm un valsts uzņēmumiem un ka tādējādi šīs piemērošanas jomas ierobežojums nav piemērojams trešo valstu pārvaldes iestādēm un valsts uzņēmumiem. Šādas pieejas pamatā esot likumsakarība, no kuras izrietot, ka, ja dalībvalstis nodrošina publisko tiesību darbiniekiem aizsardzību, kas ir līdzvērtīga Direktīvā 98/59 paredzētajai aizsardzībai, tas tā noteikti nav, ja šādu aizsardzību līdzīgos apstākļos nodrošina trešo valstu tiesības.
- 31 Turklāt EBTA Uzraudzības iestāde uzskata, ka no 1990. gada 18. oktobra sprieduma apvienotajās lietās C-297/88 un C-197/89 *Dzodzi* (*Recueil*, I-3763. lpp., 36. un 37. punkts) izriet, ka šajā gadījumā Tiesai patiešām ir kompetence lemt prejudiciālā nolēmuma procedūrā, jo Apvienotās Karalistes likumdevējs, izmantojot valsts tiesisko regulējumu, ar kuru ir transponēta šī direktīva, piemēro Direktīvu 98/59 darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs, tādējādi principā tiem nodrošinot tādu pašu aizsardzību, kāda ir privātajā nozarē strādājošajiem. Šādos apstākļos EBTA Uzraudzības iestāde uzskata, ka pamatlietā aplūkotajai atļaušanai ir piemērojama Direktīva 98/59 un ka, pat ja šai atļaušanai šī direktīva nebūtu piemērojama, Tiesai, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, būtu jāsniedz atbilde uz uzdoto jautājumu par minētās direktīvas interpretāciju.

Tiesas vērtējums

- 32 Lai sniegtu atbildi uz jautājumu par to, vai tādai atļaušanai, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kuras rezultātā tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības starp dalībvalsts pastāvīgo iedzīvotāju un trešo valsti, tāpēc ka tiek slēgta militārā bāze, kura pieder šai trešajai valstij un kas atrodas šīs dalībvalsts teritorijā, ir piemērojama Direktīva 98/59, pirmkārt, ir jāinterpretē šīs direktīvas 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta formulējums.
- 33 Saskaņā ar šo tiesību normu, kurā ir paredzēti gadījumi, kas ir izslēgti no Direktīvas 98/59 piemērošanas jomas, tā nav piemērojama darba ņēmējiem, kuri nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs vai valsts uzņēmumos, vai – dalībvalstīs, kur šāds jēdziens nav pazīstams, – tiem līdzvērtīgās iestādēs nodarbinātiem darba ņēmējiem.

- 34 Ņemot vērā, ka bruņotie spēki ir uzskatāmi par valsts pārvaldes iestādi vai līdzvērtīgu iestādi, no Direktīvas 98/59 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta formulējuma skaidri izriet, ka uz militārās bāzes civilo personālu attiecas šajā tiesību normā paredzētais izņēmums.
- 35 Otrkārt, ir jānorāda, ka šādu vērtējumu apstiprina šīs direktīvas mērķis un struktūra.
- 36 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka pirms Direktīvas 98/59 bija spēkā Padomes 1975. gada 17. februāra Direktīva 75/129/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu (OV L 48, 29. lpp.) un ka viena no Direktīvas 98/59 funkcijām tostarp bija šīs direktīvas kodifikācija.
- 37 Ar Direktīvu 75/129 saistītā likumdošanas procesa laikā Komisija savā 1972. gada 8. novembra priekšlikumā Padomei par direktīvu par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu [COM(72) 1400] norādīja uz apstākļiem, kuru dēļ ir nepieciešams tiesiskais regulējums šajā jomā. Komisija konstatēja, ka būtiskas atšķirības darba ņēmēju aizsardzībā atlaišanas gadījumā tieši ietekmē kopējā tirgus darbību, jo tās rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, kas ietekmē uzņēmumus, kad tiem ir jāparedz darba vietu izveide.
- 38 Turklāt ir jānorāda, ka Direktīva 98/59 tika pieņemta, balstoties uz EK līguma 100. pantu (vēlāk – EKL 94. pants), tādējādi ļaujot tuvināt dalībvalstu tiesisko regulējumu, kas tieši iespaido kopējā (iekšējā) tirgus izveidi vai darbību.
- 39 Tāpat attiecībā uz Direktīvas 98/59 mērķi ir jānorāda, ka no tās preambulas ceturtnā un sestā apsvēruma izriet, ka šīs direktīvas mērķis ir uzlabot darba ņēmēju aizsardzību un iekšējā tirgus darbību.
- 40 Tādējādi ir jākonstatē, ka Direktīva 98/59 ietilpst ar iekšējo tirgu saistītajā tiesiskajā regulējumā.
- 41 Lai arī bruņoto spēku lielumam un darbībai, protams, ir ietekme uz nodarbinātības situāciju attiecīgajā dalībvalstī, tiem turpretī nav ar iekšējo tirgu vai konkurenci starp uzņēmumiem saistītu faktoru. Kā Tiesa jau ir nospriedusi, no saimnieciskās darbības kvalifikācijas principā ir izslēgtas darbības, kas, kā tas ir valsts aizsardzības gadījumā, attiecas uz publiskās varas pilnvaru īstenošanu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Scattolon*, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Kas attiecas uz EBTA Uzraudzības iestādes viedokli, ka Direktīvas 98/59 1. panta 2. punktu ir iespējams saprast tādējādi, ka tas attiecas tikai uz dalībvalstu, nevis trešo valstu valsts pārvaldes iestādēm, pietiek norādīt, ka šīs tiesību normas formulējumā nekur nav norādes uz šādām atšķirībām starp dalībvalstīm un trešajām valstīm.
- 43 Tādējādi ir jāuzskata, ka saskaņā ar Direktīvas 98/59 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izslēgšanu militārās bāzes personāla atlaišana katrā ziņā neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā neatkarīgi no tā, vai runa ir vai nav par trešajai valstij piederošu militāro bāzi. Šādos apstākļos nav īpaši jāņem vērā apstāklis, ka šajā gadījumā runa ir par militāro bāzi, kas pieder trešajai valstij – šis jautājums ir saistīts ar starptautiskajām tiesībām (šajā ziņā saistībā ar trešās valsts vēstniecības personāla nodarbināšanu skat. 2012. gada 19. jūlija spriedumu lietā *C-154/11 Mahamdia*, 54.–56. punkts).
- 44 *C. Nolan* un EBTA Uzraudzības iestāde uzskata, ka, pat ja pamatlietā aplūkotajai situācijai nav piemērojama Direktīva 98/59, Tiesai šajā gadījumā, ņemot vērā, ka valsts likumdevējs darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs, šo direktīvu piemēro, izmantojot valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tā ir transponēta, ir kompetence lemt saistībā ar prejudiciālā nolēmuma procedūru.

- 45 Tiesa vairākkārt ir atzīta par kompetentu lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuri attiecas uz Savienības tiesību normām, situācijās, kurās pamatlietas fakti neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, bet kurās tomēr šīs Savienības normas ir kļuvušas piemērojamas valsts tiesību dēļ, kurās ir atsauce uz Savienības tiesību normu saturu (šajā ziņā skat. 2011. gada 21. decembra spriedumu lietā C-482/10 *Cicala*, Krājums, I-14139. lpp., 17. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Tiesa jau ir nospriedusi, ka, ja risinājumiem, kurus tie sniedz situācijām, uz kurām neattiecas attiecīgā Savienības tiesību akta piemērošanas joma, ar valsts tiesību aktu tiek panākts tāds pats risinājums, kāds ir panākts minētajā tiesību aktā, pastāv zināma Savienības interese, lai nolūkā izvairīties no turpmākām atšķirībām interpretācijā normām, kuras ir pārņemtas no šī tiesību akta, tiktu sniegta vienota interpretācija (šajā ziņā skat. 2011. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-310/10 *Agafitei* u.c., Krājums, I-5989. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Tādējādi Tiesas veiktu Savienības tiesību normu interpretāciju situācijās, kuras nav to piemērošanas jomā, pamato tas, ka ar valsts tiesībām, lai tiktu nodrošināta vienāda attieksme iekšējās situācijās un situācijās, kuras ir reglamentētas Savienības tiesībās, šīs tiesību normas ir padarītas tieši un bez nosacījumiem piemērojamas šādās situācijās (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cicala*, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Šādos apstākļos ir jāpārbauda, vai, pamatojoties uz to, ka no pietiekami precīzām norādēm izrietot, ka Direktīvas 98/59 normas situācijām, kādas ir aplūkotas šajā lietā, kam nav piemērojama šī direktīva, tieši un bez nosacījumiem ir kļuvušas piemērojamas, izmantojot valsts tiesības, Tiesai ir jāsniedz minētās direktīvas interpretācija pamatlietā.
- 49 Šajā saistībā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka, ja Amerikas Savienotās Valstis būtu pieņēmušas lēmumu pamatlietas sākotnējā posmā, tās būtu varējušas atsaukties uz savu kā suverēnas valsts imunitāti un izvairīties no procedūras pamatlietā.
- 50 Jāpiebilst, ka iesniedzējtiesa uzskata, ka saskaņā ar 1992. gada likuma 188. panta 7. punktu trešajai valstij ir iespēja norādīt uz "īpašiem apstākļiem" ("special circumstances"), kuru dēļ šai trešajai valstij nav jāveic obligātās konsultācijas kolektīvās atļaušanas gadījumā atbilstoši 1992. gada likuma 188. panta 1.a, 2. un 4. punktam.
- 51 No tā izriet, ka lietas materiālos nav pietiekami precīzu norāžu par to, ka tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, valsts tiesībās automātiski tiktu padarīti par piemērojamiem Direktīvā 98/59 iekļautie risinājumi.
- 52 Tādējādi nevar tikt uzskatīts, ka uzdotajā jautājumā minētās Direktīvas 98/59 tiesību normas valsts tiesību aktos pašas par sevi būtu atzītas par tieši un bez nosacījumiem piemērojamām tādā situācijā, kāda ir pamatlietā.
- 53 Protams, Savienības interesēs ir uzraudzīt Savienības tiesību normas un valsts tiesību normu, ar kurām tās tiek transponētas un padarītas pieejamas ārpus šī akta piemērošanas jomas, interpretācijas vienveidību.
- 54 Tomēr tā tas nav gadījumā, ja, kā tas ir pamatlietā, Savienības tiesību aktā ir skaidri noteikti gadījumi, kas ir izslēgti no tā piemērošanas jomas.
- 55 Ja Savienības likumdevējs nepārprotami nosaka, ka viņa pieņemtais tiesību akts nav piemērojams precīzi noteiktā jomā, vismaz līdz brīdim, kad, iespējams, tiks pieņemti jauni Savienības noteikumi, tas noraida mērķi vienādi interpretēt un piemērot tiesību normas šajā izslēdzamajā jomā.

- 56 Attiecīgi nevar tikt apstiprināts vai prezumēts, ka pastāv Savienības intereses, lai jomā, kuru Savienības likumdevējs ir izslēdzis no viņa pieņemtā tiesību akta piemērošanas jomas, tiktu veikta vienveidīga šī tiesību akta noteikumu interpretācija.
- 57 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, ņemot vērā *Court of Appeal* uzdotā jautājuma priekšmetu, Tiesa nav kompetenta atbildēt uz šo jautājumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Tiesa nav kompetenta atbildēt uz jautājumu, ko *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apvienotā Karaliste) uzdevusi ar 2010. gada 6. decembra lēmumu.

[Paraksti]